

Oponentský posudok na habilitačnú prácu JUDr. Simony Ferencíkovej, PhD.
„ Detencia v trestnom práve“

Na základe menovania dekanom Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy z 23. novembra 2015 podávam oponentský posudok na habilitačnú prácu JUDr. Simony Ferencíkovej, PhD. (ďalej spravidla „habilitantka“) „ Detencia v trestnom práve“.

Dňa 1. januára 2016 uplynulo 10 rokov od zavŕšenia rekodifikácie trestného práva v Slovenskej republike a nadobudnutia účinnosti dvoch kľúčových zákonov a to zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a zákona č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Z tohto dôvodu je možné zaoberať sa vyhodnotením inštitútov, ktoré uvedené zákony upravili vo svojich ustanoveniach. Inštitútom, kde tak urobiť nemôžeme je detencia.

S prihliadnutím aj na túto skutočnosť možno oceniť úsilie habilitantky zaoberať sa s týmto inštitútom s aplikáciou ktorého v Slovenskej republike nie sú žiadne praktické skúsenosti. Naliehavosť daného stavu ovplyvňuje skutočnosť, že detenciu v podmienkach Slovenskej republiky supluje ústavné ochranné liečenie, čo nepovažujem za systematické opatrenie a to najmä z hľadiska diferencovaného účelu ústavného ochranného liečenia v podmienkach jeho realizácie. S prihliadnutím aj k týmto skutočnostiam považujem výber habilitačnej práce habilitantky ako aktuálny. Navyše uvedenú aktuálnosť podporuje aj fakt, že tému habilitačnej práce nebola v slovenskej odbornej literatúre komplexne spracovaná.

Habilitantka si zvolila náročný cieľ habilitačnej práce, ktorým bolo komplexné spracovanie problematiky detencie ako druhu ochranného opatrenia a problematiky detenčného ústavu v podmienkach Slovenskej republiky. Po preskúmaní habilitačnej práce konštatujem, že habilitantke sa uvedený cieľ v zásade podarilo naplniť.

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE PRÁVNICKÁ FAKULTA

Katedra trestného práva, kriminológie a kriminalistiky
Šafárikovo nám. 6, P.O. BOX 313, 810 00 Bratislava I

Z hľadiska problematiky detencie ako druhu ochranného opatrenia habilitantka správne postupovala od všeobecného (všeobecná charakteristika ochranných opatrení ako druhu trestnoprávnej sankcie) až po konkrétne (trestnoprávne aspekty ukladania detencie podľa Trestného zákona, trestnoprocesné aspekty výkonu detencie, trestnoprocesné aspekty s akcentom na znalecké dokazovanie).

Z hľadiska všeobecného možno akceptovať charakteristiku trestnoprávnych sankcií v trestnom práve. Z hľadiska zamerania habilitačnej práce je dôležité spracovanie vzťahu ochranných opatrení a trestov v Trestnom zákone a to jednak z hľadiska spoločných znakov, ako aj rozdielnych znakov. Z hľadiska všeobecného je najpodstatnejšie vnímanie detencie ako druhu trestnoprávnej sekcie, ktorá predstavuje ultima ratio v systéme trestnoprávnych sankcií. Dôležitým je tiež spomenúť rozlíšenie detencie, ktorej primárnym účelom je ochrana spoločnosti, teda izolačná funkcia od ochranného liečenia, ktorého primárnym cieľom je liečba páchatel'a.

Na vymedzenie detencie logicky nadväzujú hmotnoprávne podmienky ukladania detencie ako ochranného opatrenia. Na tomto mieste pozitívne hodnotím zohľadnenie podstatných trestnoprávnych aspektov ukladania detencie podľa Trestného zákona. Habilitantka neopomenula v habilitačnej práci zohľadniť zmenu v používaných pojmoch „duševná choroba“ a „duševná porucha“. S prihliadnutím na poznatky z novšej literatúry (forezná psychiatria) správne akceptovala nutnosť zmeny v týchto pojmoch, ktorý pojem „duševná porucha“ je vhodnejší. Jadrom tejto časti habilitačnej práce je analýza ustanovení § 81, § 82 a § 73 Trestného zákona. V tejto súvislosti možno zvýrazniť legislatívne nedostatky, ktoré habilitantka prezentuje v habilitačnej práci vo vzťahu k ukladaniu detencie trestne zodpovedným (príčetným páchatel'om) resp. trestne nezodpovedným (nepríčetným páchatel'om). V súvislosti s identifikovanými legislatívnymi nedostatkami dotknutých ustanovení Trestného zákona habilitantka navrhuje viaceré námety pro futuro. Z hľadiska analyzovaných nedostatkov právnej úpravy detencie z hľadiska aplikačnej praxe sú inšpiratívne úvahy habilitantky z hľadiska zásady zákazu retroaktivity vo vzťahu k detencii ako druhu ochranného opatrenia, druhého subjektu, ktorý je oprávnený podať návrh na

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Katedra trestného práva, kriminológie a kriminalistiky
Šafárikovo nám. 6, P.O. BOX 313, 810 00 Bratislava I

umiestnenie do detenčného ústavu podľa § 81 ods. 4 Trestného zákona, dodania páchatel'a do detenčného ústavu a pod. Možno uviesť, že nie so všetkými námietkami habilitantky možno súhlasiť, avšak nemožno uprieť habilitantke snahu svoje námety podporiť právnymi argumentmi.

Obohatením posudzovanej habilitačnej práce je okrem vnútroštátnych procesných aspektov, tiež zohľadnenie nadnárodných aspektov súvisiace s plnením záväzkov vyplývajúcich z Rámcového rozhodnutia rady č. 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody, alebo opatrenia zahrňujúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii, ako aj zo zákona č. 549/2011 Z.z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o uznanie a doplnenie zákona č. 221/2006 Z.z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov a v znení zákona č. 344/2012 Z.z. Habilitantka správne poukázala na aplikačné problémy v prípade ak slovenské justičné orgány sú požiadané o uznanie a výkon rozhodnutia iného členského štátu EÚ, ktorým bolo uložené opatrenie spĺňajúce charakter našej detencie občanovi Slovenskej republiky.

Vo vzťahu k aplikovaniu ustanovení slovenského právneho poriadku pri ukladaní detencie habilitantka neopomenula venovať pozornosť znaleckej činnosti. Z hľadiska aplikačnej praxe sa pro futuro javí ako najpotrebnejšie z hľadiska vyšetrovanie duševného stavu dotknutej osoby (páchatel'a) najmä posúdenie nebezpečnosti páchatel'a pre spoločnosť a vhodného ochranného opatrenia tak, aby sa prostredníctvom týchto sankcií dosiahol primárny trestnoprávny účel.

Z hľadiska inštitucionálneho habilitantka venovala pozornosť reálnej existencii detenčného pracoviska vo funkčnom stave pro futuro. Na základe poznatkov z okolitých štátov sa zaoberala vytvorením detenčného ústavu ako „ústavu v nemocnici“, resp. „nemocnice v ústave“. V tejto súvislosti habilitantka považovala za aktuálnu a relevantnú otázku výstavby detenčného ústavu. Pri spracovaní tejto problematiky vychádzala

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Katedra trestného práva, kriminológie a kriminalistiky
Šafárikovo nám. 6, P.O. BOX 313, 810 00 Bratislava I

z historických úvah o vytvorení detenčného ústavu na území Slovenskej republiky, ako aj z dostupných informácií.

Vo vzťahu ku výstavbe a sfunkčneniu detenčného ústavu v podmienkach Slovenskej republiky možno ako inšpiratívne vnímať analýzu takéhoto inštitútu v podmienkach Českej republiky (zabezpečovacia detencia) a Maďarska (povinné ochranné liečenie).

Pri spracovaní habilitačnej práce habilitantka z hľadiska metodologického prístupu využila metódy analyticko-syntetickú, historicko-právnu, komparatívnu, deskriptívnu, indukcie, analógie, abstrakcie, pravidiel formálnej logiky, metódu výkladu právnych noriem a matematicko-štatistické.

Posudzovaná habilitačná práca v zásade naplnila sledovaný cieľ. Habilitantke sa podarilo prezentovať na základe analýzy slovenskej právnej úpravy a interdisciplinárneho prístupu za využitia medicínskych, kriminologických a penologických poznatkov prácu, ktorá komplexne reaguje na problematiku detencie v podmienkach Slovenskej republiky.

Habilitačná práca vzhľadom na neexistenciu odbornej publikácie v podmienkach Slovenskej republiky zaplňa medzeru v odbornej literatúre. Posudzovaná habilitačná práce je použiteľná pre aplikačnú prax a to najmä v identifikovaní aplikačných problémov a uplatnených návrhov pro futuro.

Voči habilitačnej práci neuplatňujem zásadné pripomienky. V habilitačnej práci sa vyskytli formálne nedostatky napr. na str. 100 použitý pojem „policajné orgány“ (správne „policajt“), ktoré však podstatným spôsobom neznižujú veľmi dobrú úroveň práce.

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Katedra trestného práva, kriminológie a kriminalistiky
Šafárikovo nám. 6, P.O. BOX 313, 810 00 Bratislava I

Záver : Posudzovaná habilitačná práca JUDr. Simony Ferenčíkovej, PhD. „Detencia v trestnom práve“ spĺňa podmienky vyžadované pre tento druh práce. Habilitačná práca je spracovaná na veľmi dobrej odbornej úrovni. V prípade úspešnej obhajoby habilitačnej práce o d p o r ú č a m JUDr. Simone Ferenčíkovej, PhD. priznať titul „docent“ vo vednom odbore 3.4.7 trestné právo.

prof. JUDr. Jozef Čentíš, PhD.

vedúci Katedry trestného práva, kriminológie a kriminalistiky

V Bratislave dňa 11.01.2016